

Timo Suhonen sd

Kirjallinen kysymys työelämlakien vähimmäisehtojen toteutumisesta metsäalalla ja myönnettyjen metsätukien takaisinperinnän mahdollisuudesta sekä valtiovallan erityisestä suojelusta metsäalan työvoimalle

Eduskunnan puhemiehelle

Vuoden alussa työttömiä metsäalan ja metsänhoidon ammattilaisia oli työttömänä 560 henkilöä. Ja lisää tulee, kuten Metsälehti uutisoi 24.4.2026 Tornatorin aikeista irtisanoa kaikki metsurinsa. Silti tiedotteessaan Tornator totesi, etteivät metsätyöt ole vähenemässä. Teollisuusliiton mukaan Tornatorin päätös irtisanoa metsurit tarkoittaa käytännössä kotimaisen ammattitaidon sivuuttamista ja työehtojen heikentämistä.

Herää kysymys, onko kyseessä jälleen yksi esimerkki työn halpuuttamisesta, ahneesta osa-optimoinnista ja luottamuksen rapauttamisesta työntekijöiltä ja työn tekemisen siirtäminen ulkomaisille työntekijöille kunnioittamatta suomalaisia työehtosopimuksia ja työelämlainsäädännön vähimmäisehtoja sekä suomalaisia työaika- ja työsuojelulakeja.

Metsätalouden valtiontuilla rahoitetaan laajasti yksityismetsissä tehtäviä metsänhoito- ja metsänparannustoimia sekä metsäluonnon hoitoa. Kestävän metsätalouden rahoituslain (KEMERA) mukaisia avustuksia on jaettu vuosittain erilaisiin metsänparannushankkeisiin, joiden tavoitteena ovat mm. puuntuotannon kestävyuden turvaaminen, metsien biologisen monimuotoisuuden ylläpitäminen sekä metsäluonnon hoitoa edistävät toimet.

Vuoden 2026 valtion talousarviossa metsätalouden kannustejärjestelmän (METKA) sekä siirtymävaiheen tukimaksatusten rahoitusta kohdennetaan erityisesti kahdelle momentille. Puuntuotannon kestävyuden turvaamiseen (momentti 30.40.44) on osoitettu **36 247 000 euroa** (jonka suoraksi työllisyysvaikutukseksi on arvioitu noin 1 600 henkilötyövuotta) ja metsäluonnon hoidon edistämiseen (momentti 30.40.45) **11 027 000 euroa**, eli yhteensä **47 274 000 euroa**. Lisäksi vuodelle 2026 on osoitettu myöntämisvaltuuksia uusille avustuspäätöksille yhteensä **20 800 000 euroa** (30.40.44: 20,0 milj. euroa, 30.40.45: 0,8 milj. euroa). Kemera-päätöksiin liittyviä maksatuksia voidaan tehdä vuoden 2026 loppuun asti.

Viime aikoina on kuitenkin tullut esiin tietoja siitä, että osassa tuetuista hankkeista työn käytännön toteutukseen liittyy vakavia laiminlyöntejä ja lainvastaisia menettelyjä. Saamassani aineistossa kuvataan tilanteita, joissa hankkeita toteuttavat yritykset ovat jättäneet maksamatta työntekijöiden palkkoja ja kulkemiskorvauksia.

Kirjallinen kysymys KK 205/2026 vp

Lisäksi on tullut esiin työturvallisuusmääräysten karkeita rikkomuksia ja työnantajavelvoitteiden laiminlyöntejä: Työterveyshuoltoa ei ole järjestetty, työsuojelun toimintaohjelmaa tai riskienarviointia ei ole tehty eikä työaikakirjanpitoa ole pidetty. Aineiston mukaan laiminlyöntejä on liitetty myös joidenkin metsänhoitoyhdistysten ja metsäpalveluyritysten toimintaan.

Jos julkisesti tuettu toiminta toteutetaan työntekijöiden perusoikeuksia ja työelämän vähimmäisvelvoitteita rikkoen, syntyy kaksinkertainen ongelma: Ensinnäkin työntekijöiden oikeusturva, terveys ja turvallisuus vaarantuvat ja toiseksi tuet vääristävät kilpailua niiden toimijoiden kustannuksella, jotka noudattavat lakeja ja työehtoja. Saamassani ja julkisuudessakin olleissa aineistossa kuvataan tätä "toimijoiden pesiytymisenä alalle", joissa yhteiskuntavastuita ei kanneta, ja kysytään, voidaanko tukijärjestelmässä rikkoa lakia ilman seuraamuksia.

Tiedoissa nostetaan esiin myös riski siitä, että tällaiset signaalit heikentävät luottamusta metsäalan toimintaan ja voivat osaltaan vaikeuttaa metsäteollisuuden puunhankintaa tilanteessa, jossa puuhuollon turvaaminen on muutoin keskeistä.

Keskeinen huoli kohdistuu siihen, miten valvonta on järjestetty ja mitä se tosiasiasa kattaa. On todettu ja tullut ilmi, että metsäkeskukset valvovat rahoituslain mukaisten töiden lainmukaisuutta maa- ja metsätalousministeriön määräysten ja maastotarkastusohjeiden perusteella sekä tarkastavat tietyissä kustannusperusteisissa hankkeissa myös menotositteita.

Samalla esiin on nostettu valvonnan olennainen rajoite: Tositteista ei voida varmistaa, onko työn toteuttanut yritys huolehtinut esimerkiksi työterveyshuollon järjestämisestä ja vakiintuneen tulkinnan mukaan metsäkeskuksilla ei ole katsottu olevan toimivaltaa tutkia työnantajavelvollisuuksien hoitamista. Kun tuettujen hankkeiden toteutukseen liittyvien sosiaalisten velvoitteiden noudattaminen ei käytännössä tule tarkistetuksi tai sanktioituksi osana tukivalvontaa, syntyy järjestelmäriski: Julkista rahaa voi kohdentua toimintaan, joka ei täytä yhteiskunnallisesti hyväksyttävän toiminnan vähimmäisehtoja.

Tilannetta korostaa se, että tukijärjestelmää on uudistettu: Metsätalouden kannustejärjestelmä METKA korvasi Kemera-järjestelmän, mutta vanhoihin Kemera-päätöksiin liittyviä maksatuksia voidaan tehdä vuoden 2026 loppuun saakka. Tämän siirtymävaiheen aikana tuen kohdentumisen, ehtojen ja valvonnan selkeys on erityisen tärkeää, jotta kansalaisluottamus julkisten varojen käyttöön säilyy ja jotta tukien vaikuttavuus — taloudellinen, ekologinen ja sosiaalinen kestävyys — toteutuu aidosti.

Valtion talousarviossa vuodelle 2026 metsätalouden tukien kokonaisuus on merkittävä: Puuntuotannon kestävyys turvaamiseen kohdistuvalla momentilla rahoitetaan sekä Kemera-että METKA-lain nojalla myönnettävien tukien maksamista ja lisäksi tehdään uusien avustuspäätösten myöntämisvaltuutta.

Vastaavasti metsäluonnon hoidon edistämiseen osoitettu määräraha mahdollistaa metsien biologisen monimuotoisuuden turvaamiseen liittyvien tukien maksamisen (mm. METSO- ja Helmi-ohjelmien toimenpiteitä) ja myös siihen liittyy kokeiluhankkeiden myöntämisvaltuus.

Kirjallinen kysymys KK 205/2026 vp

Kun julkisten varojen käyttö on näin laajaa ja yhteiskunnallisesti merkittävää, on perusteltua edellyttää, että tuettu toiminta on kaikilta osin lainmukaista — ei ainoastaan metsätaloudellisten teknisten vaatimusten tai kustannuskelpoisuuden, vaan myös työelämän perusvelvoitteiden näkökulmasta.

On selvää, että valtionapuviranomaisen tulisi ryhtyä takaisinperintään, jos tuettujen hankkeiden toteutuksessa työntekijöitä on kohdeltu lainvastaisesti tai yhteiskuntavelvoitteita on laiminlyöty (kuten työterveyshuolto, työaikakirjanpito ja työturvallisuuteen liittyvät velvoitteet).

Esiin on tuotu ja todettu huoli metsäammattilaisten keskuudessa siitä, että "nykyisin Suomen valtio tukee myös lainvastaisin menettelyin toteutettuja hankkeita", mikä tekee tarpeelliseksi arvioida tukiehtojen ja valvontajärjestelyn riittävyttä sekä vastuunjakoa eri viranomaisten välillä.

Edellä olevan perusteella on aiheellista selvittää, onko hallitus tietoinen esiin tuoduista laiminlyönneistä ja miten hallitus varmistaa, että metsätalouden tuet eivät ohjaa tai ylläpidä harmaan talouden kaltaisia toimintamalleja. Erityisesti on perusteltua arvioida, tarvitaanko tukijärjestelmän ehtoihin ja valvontaan täsmennyksiä, jotka kytkevät tuen saannin nykyistä selvemmin lainmukaisen työn teettämiseen ja mahdollistavat vaikuttavat seuraamukset tilanteissa, joissa tuetun hankkeen toteutuksessa rikotaan työelämän vähimmäisvelvoitteita.

Kansallinen metsästrategia 2035 (KMS2035) on lakisääteinen metsäohjelma. "Maa- ja metsätalousministeriö laatii kansallisen metsäohjelman yhteistyössä muiden ministeriöiden, metsälää edustavien ja muiden tarpeellisten tahojen kanssa. Ohjelman päämääränä on lisätä metsien monipuolista käyttöä ja niistä kertyvää hyvinvointia kestävän kehityksen periaatteita noudattaen." (metsälaki 1093/1996, 26 §)

Lokakuussa 2023 on hyväksytty viimeisin Kansallinen metsästrategia. Kansallinen metsästrategia 2035:n visio on tavoitella kasvavaa hyvinvointia metsistä ja metsille. Sen mukaan: "Visiossa korostetaan metsien suomalaisille tuottaman hyvinvoinnin lisäksi myös metsien omaa hyvinvointia. Vastuullisuus ja kestävyys ovat kantavina teemoina koko metsästrategiassa eli ihminen, talous ja ympäristö otetaan huomioon ja kannetaan vastuuta sosiaalisista, taloudellisista ja ympäristövaikutuksista. **Jotta kansallisen metsästrategian hyvinvointi ja kasvu voidaan yhdistää kestäväan kehitykseen, näkökulmaksi on valittu hyvinvointitalous.** Hyvinvointitalous luo kestäväa hyvinvointia ja talouskasvua samanaikaisesti. Hyvinvointitaloudessa ihmisen hyvinvointi nousee päätöksenteon ytimeen ja päätökset tehdään tunnistuen taloudellisten, sosiaalisten ja ekologisten tekijöiden yhteisvaikutukset hyvinvointiin (OECD 2019). Hyvinvointi viittaa vaurauteen, hyvään elämänlaatuun ja terveyteen. **OECD muotoilee tämän siten, että hyvinvointitalous koostuu materiaalisista tekijöistä, kuten asumisesta, tuloista ja työpaikasta sekä elämänlaatuun liittyvistä tekijöistä, kuten koulutuksesta, osaamisesta, terveydestä, ympäristön laadusta ja turvallisuudesta. Metsästrategia edistää vastuullista ja kokonaisvaltaista hyvinvointitaloutta.**"

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Kirjallinen kysymys KK 205/2026 vp

Miten hallitus aikoo edistää kotimaisten metsureiden työllisyyttä, kun näyttää siltä, että palkkavarkaus- ja työsuojelurikostapauksiin syyllistyneitä työntekijöitä valitettavasti edelleen löytyy — ja nyt vielä veronmaksajien rahoilla,

onko hallitus tietoinen kestävän metsätalouden rahoituslain mukaisten avustushankkeiden yhteydessä esiin tulleista vakavista laiminlyönneistä (mm. palkkojen ja korvausten maksamatta jättäminen sekä työturvallisuus- ja työterveysvelvoitteiden laiminlyönti) ja mihin konkreettisiin toimiin hallitus ryhtyy, jotta tuettu toiminta on jatkossa lainmukaista ja valvonta kattaa myös työnantajavelvoitteiden toteutumisen,

mihin toimiin hallitus ryhtyy estääkseen sen, että kestävän metsätalouden rahoituslain mukaisilla avustuksilla tuetaan hankkeita, joissa on laiminlyöty työntekijöiden palkkaus- ja työsuojeluelvoitteita,

aikooko hallitus täsmentää valvontaa ja seuraamuksia (esim. takaisinperintä), jos tuetun hankkeen toteutuksessa rikotaan työelämän velvoitteita,

miten hallitus varmistaa, että Metkan, Kemeran ja Metson rahoituslakien mukaisissa avustushankkeissa noudatetaan työelämän vähimmäisvelvoitteita, kun nykykäytännössä avustusten valvonta ei käytännössä varmista työnantajavelvoitteiden (esim. työterveys, työturvallisuus, työaikakirjanpito) toteutumista,

onko hallitus hylännyt hyväksymänsä Kansallisen metsästrategian periaatteet; "Vastuullisuus ja kestävyys ovat kantavina teemoina koko metsästrategiassa eli ihminen, talous ja ympäristö otetaan huomioon ja kannetaan vastuuta sosiaalisista, taloudellisista ja ympäristövaikutuksista." ja kääntänyt selkänsä suomalaisille metsureille ja metsäalan osaajille sekä unohtanut sosiaalisen ja inhimillisen vastuunsa suomalaisesta työvoimasta ja

nauttiiko suomalainen työvoima valtiovallan erityistä suojelua enää metsäalalla?

Helsingissä 13.5.2026

Timo Suhonen sd